BENCONT WEEKLY REPORT

ROČNÍK 2021| ČÍSLO 41

Zdroj: Instagram strany Spolu, v strede Predseda ODS Petr Fiala

ČO ZMENIA VÝSLEDKY VOLIEB V ČESKU ?

V tomto čísle:

Poznáme laureátov Nobelovej ceny za ekonómiu za rok 2021

Údaje o vývoji cien nehnuteľností podľa dát z Eurostatu

Nahradí Ropa ako zdroj energie zemný plyn ?

Inflácia v USA jemne zvýšila tempo rastu

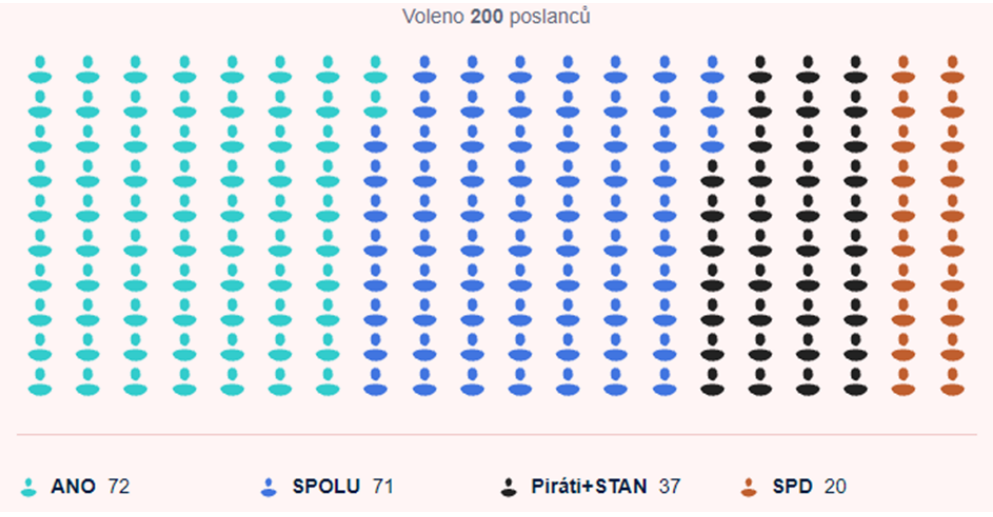
Írsko zvyšuje korporátne dane

Úspory európskych domácností sú stále nadpriemerné

Veľká Británia pociťuje ochladenie maloobchodu

Česká republika zažila počas víkendu sviatok demokracie a to kvôli voľbám do Poslaneckej snemovny Parlamentu Českej republiky. Voľby vyhralo zoskupenie strán Spolu (ODS, KDÚ-ČSL, TOP 09) so ziskom 27,79% platných hlasov. Tesne na druhom mieste skončila strana ANO, ktorá získala 27,12% hlasov. Na treťom mieste skončil politický subjekt PIRSTAN (Piráti, STAN), ktorý získal prekvapivo len 15,62%. Poslednou stranou, ktorá sa prebojovala do PS je SDP so ziskom 9,56% platných hlasov. Celkovo je teda v Poslaneckej snemovni 7 politických strán. Dnes už ale môžeme povedať, že budúcu vládu bude tvoriť zoskupenie strán Spolu a PIRSTANu, keďže ešte v sobotu po voľbách podpísali predstavitelia týchto strán memorandum o budúcej vláde. Novú vládu v susednom Česku bude teda tvoriť 5 politických strán a to s nasledujúcimi mandátmi v PS: ODS (34 mandátov), STAN (33 mandátov), KDÚ-ČSL (23 mandátov), TOP 09 (14 mandátov) a Piráti (4 mandáty), dokopy budú mať pohodlnú nadpolovičnú väčšinu 108 poslancov. Podľa týchto mandátov sa pravdepodobne budú rozdeľovať aj jednotlivé ministerské posty.

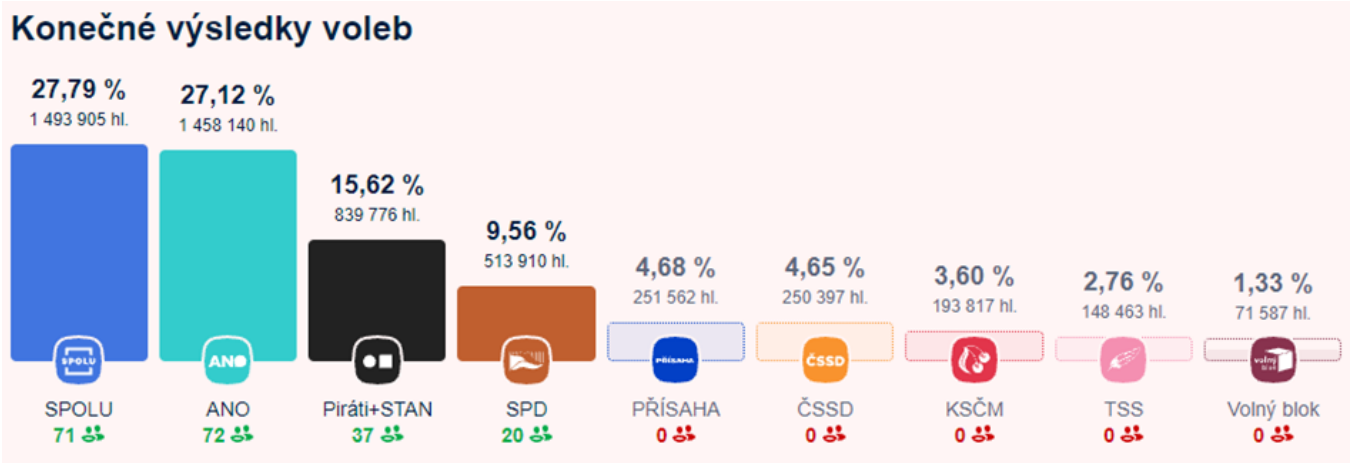
Počet mandátov jednotlivých strán do PS

Pozreli sme sa bližšie aj na hospodárske vízie jednotlivých strán, ktoré budú tvoriť novú vládu. Strana spolu je stredo-pravicová strana, čiže jej hodnoty sú orientované na tzv. "malý štát" (nízke zásahy štátu do ekonomiky). Táto strana má v jej programe zníženie dani z príjmu, čím chce zatraktívniť podnikateľské prostredie a tým podporiť hospodársky rast. Ďalej sa v jej programe spomína tzv. daňová brzda, čo bude maximálna úroveň daňového zaťaženia. Obidva vládnuce politické zoskupenia (Spolu, PIRSTAN) plánujú zaviesť stropy pre fiškálne pravidlá v snahe o udržanie nízkeho verejného dlhu (súčasný dlh ČR je na úrovni 38% v pomere ku HDP). V oblasti dôchodkového systému chce strana Spolu zefektívniť penzijné sporenie formou celoživotného zhodnocovania ich úspor. Prioritou oboch strán je vybudovanie kvalitnej cestnej infraštruktúry (najmä diaľnice a železnice). Pokles príjmov na výbere daní chce strana Spolu kompenzovať poklesom štátnych zamestnancov o 13%, keďže plánovaný proces digitalizácie štátnej správy by mal niektoré existujúce pracovné miesta nahradiť. Strana PIRSTAN ma so Spolu vo väčšine programových otázok zhodu, keďže jej dominantnejšia strana (podľa mandátov STAN) je rovnako stredo-pravicovou stranou.

Tieto voľby boli teda v Česku hlavne úspechom pravicových strán, keďže do parlamentu sa nedostala žiadna tradičná ľavicová strana (ČSSD, KSČM). Tento výsledok hovorí jasne o dopyte českých občanov po znížení úlohy štátu v ich bežných životoch, čím by sa malo vylepšiť aj podnikateľské prostredie v danej krajine. Ak sa naplnia predvolebné sľuby víťazných strán, tak Česká republika by mala v najbližších rokoch stúpať v rebríčkoch ekonomickej slobody, ale aj v celkovej životnej úrovni občanov. (mm)

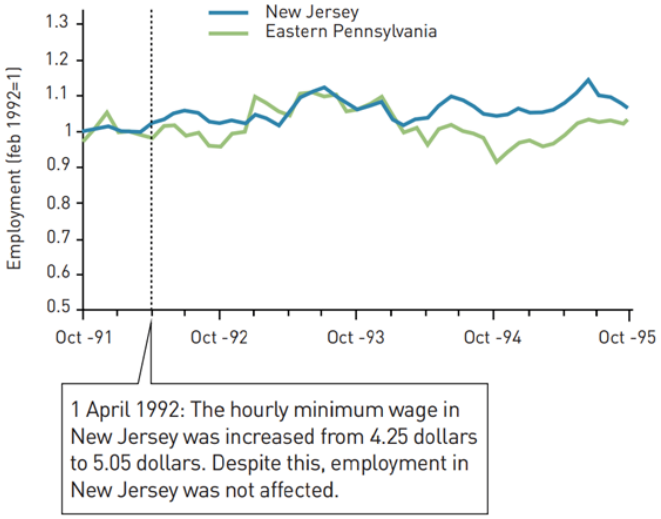
Zisky preferencii jednotlivých strán

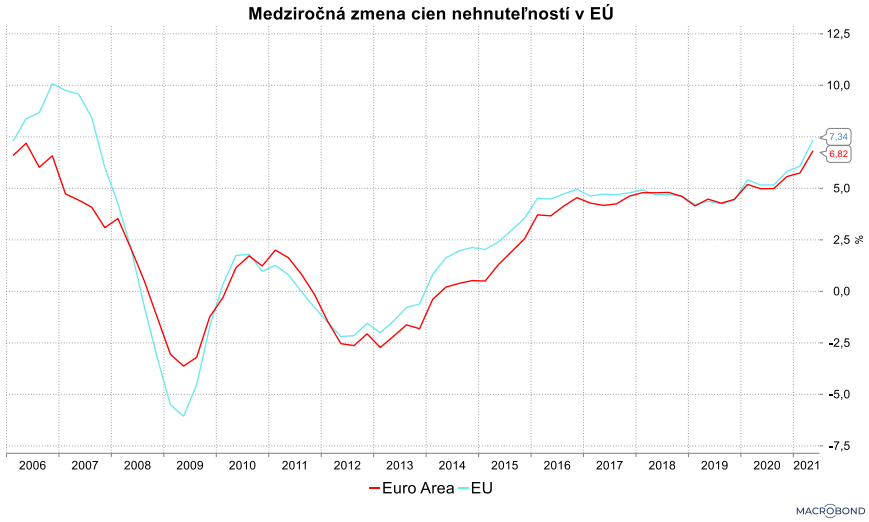
Nobelova cena za ekonómiu za rok 2021

Najprestížnejšie ocenenie za ekonomické vedy tento rok získali americkí profesori David Card (University of California), Joshua Angrist (Massachusetts Institute of Technology) a Guido Imbens (Stanford University). Prvý menovaný získal Nobelovu cenu za jeho prácu v oblasti trhu práce a to konkrétne ako imigrácia ovplyvňuje trh práce, ako minimálna mzda ovplyvňuje zamestnanosť a ako jeden dodatočný rok štúdia ovplyvní výšku budúcej mzdy. Pri minimálnej mzde Card porovnával zamestnanosť v reštauráciách v dvoch susedných štátoch (Pennsylvania, New Jersey), kde v roku 1992 došlo v štáte New Jersey ku raste minimálnej mzdy z 4,25 USD/hod na 5,05 USD/hod. Z jeho dát vyplýva, že ku poklesu zamestnanosti v sektore fastfoodov v štáte New Jersey nedošlo a tým pádom teda vyvrátil zápornú koreláciu medzi rastom minimálnej mzdy a poklesom zamestnanosti. Druhí menovaní laureáti získali túto cenu za ich metodologické príspevky k analýze príčinných vzťahov. Samotná cena sa rozdelila pomerom ½ David Card, ¼ Joshua Angrist a ¼ Guido Imbens. (mm)

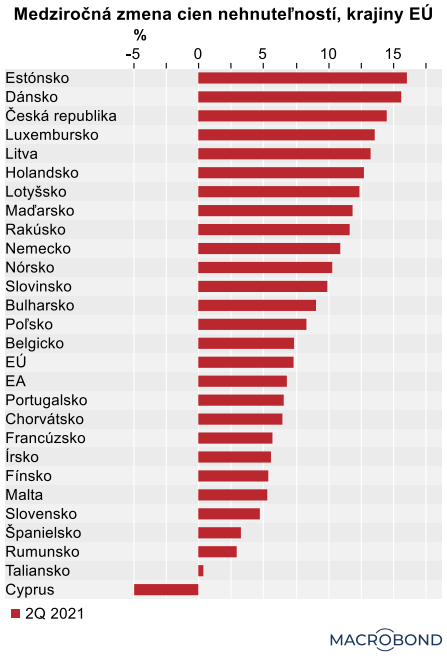
Vývoj zamestnanosti v sektore fastfoodov

Ceny nehnuteľností v EÚ podľa dát z Eurostatu

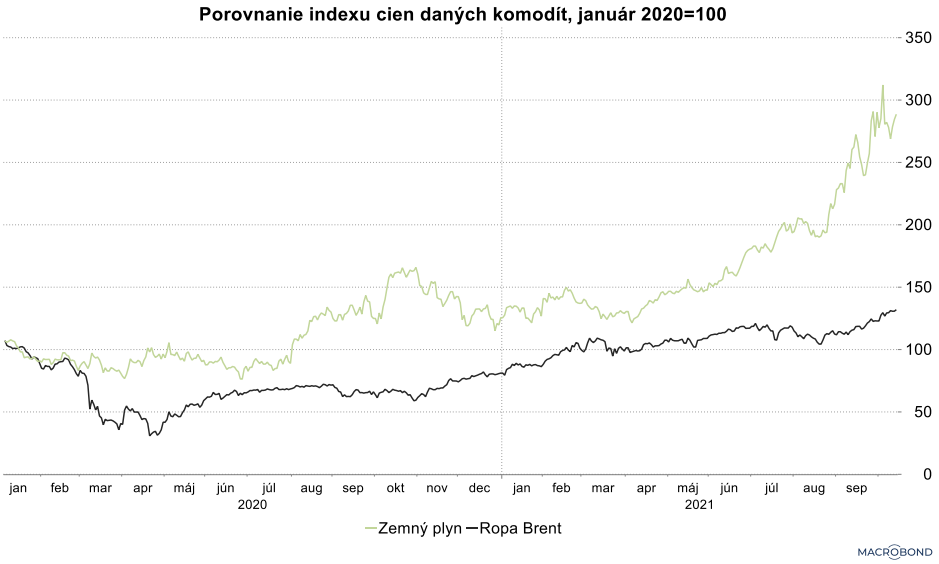

Za druhý kvartál roka 2021 evidujeme medziročný rast cien všetkých nehnuteľností v EÚ na úrovni 7,34%. Ide tak o najvyšší medziročný rast cien bývania od roka 2007. Pri pohľade na jednotlivé členské krajiny evidujeme najvyšší nárast cien pri Estónsku (16%), Dánsku (15,6%) a Českej republike (14,5%). Jedinou krajinou s medziročným poklesom cien bývania je Cyprus a to -4,9%. Slovensko je prekvapivo na chvoste krajín s najvyšším nárastom a to 4,7% (5. najnižší nárast z EÚ). Pravdepodobne v tomto smere Eurostat používa inú metodiku výpočtu, keďže NBS eviduje medziročný nárast cien nehnuteľností v 2Q 2021 na úrovni 18,6%. Samotné ceny nehnuteľností rastú najmä vďaka zvýšenému dopytu po bývaní a to kvôli poklesu úrokových sadzieb a nárastu úspor domácností v pomere ku ich príjmom. Keďže spotrebitelia evidujú nárast ich finančných úspor a zároveň pokles mesačnej splátky za hypotéku, tak časť z nich sa rozhodla tieto úspory vložiť do nehnuteľností. ECB a viaceré centrálne banky členských štátov už ohlasujú postupné ukončenie kvantitatívneho uvoľňovania a v niektorých prípadoch aj rast úrokových sadzieb (ECB zatiaľ tento krok nepripúšťa no ČNB už úrokové sadzby zvyšuje). Ak situácia s infláciou bude naďalej pokračovať v rastovom trende, tak aj ECB bude musieť začať zvažovať rast úrokových sadzieb. Tento scenár by mal priamy dopad aj na trh s nehnuteľnosťami, keďže mesačná splátka hypotéky by sa zvýšila, čo by automaticky znižovalo aj dopyt po bývaní. (mm)

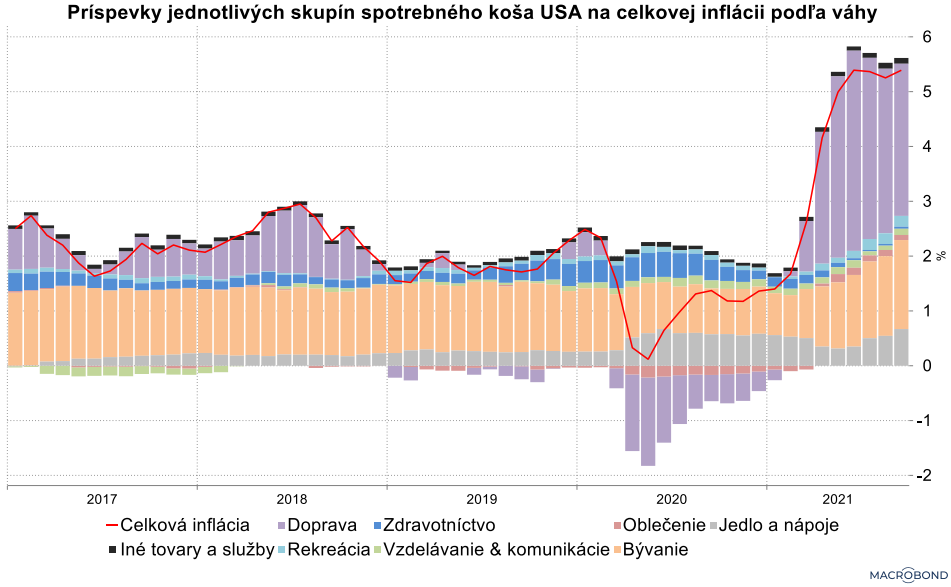
Cena ropy pokračuje v raste

Cena za barel ropy Brent sa dostala v pondelok na hodnotu 84,5 USD. Ide o najvyššiu hodnotu od vrcholu v roku 2018. Tento pokračujúci nárast ceny ropy má priamy súvis s jeho substitútmi a to najmä s plynom a uhlím. Cena plynu narástla od marca o viac ako 250% a zásobníky tejto komodity sú v EÚ naplnené na 76% (priemerná hodnota je 91%). Na druhej strane v Ázii majú rovnaký problém s nedostatkom energetickej komodity no tam je to uhlie. V priebehu posledných dvoch týždňov narástla cena tejto komodity na burze o 35% (najmä kvôli povodniam, ktoré obmedzili ťažbu). Situácia v Ázii je tak vážna, že India je nútená odpájať určité časti miest v určitých hodinách od elektriny. Prirodzeným substitútom pre tieto dve komodity je momentálne ropa. Cena tohto čierneho zlata je v porovnaní s plynom a uhlím značne poddimenzovaná a teda je prirodzené, že časť domácností a firiem už začína využívať ropu ako zdroj energie. Tento trend by mal pokračovať aj v najbližších mesiacoch a kartel OPEC+ zatiaľ neplánuje zvýšiť tempo navyšovania ťažby ropy. Preto môžeme očakávať, že cena za ropu Brent bude atakovať hranicu 100 USD/barel. V prípade takéhoto nárastu by sme mali pozorovať aj nárast ponuky tejto komodity, keďže viaceré doteraz neprístupné ložiská sa stanú rentabilné (ďalším zdrojom pre rast ponuky môžu byť napríklad Štátne ropné rezervy USA, ktoré majú kapacitu 714 mil. barelov). (mm)

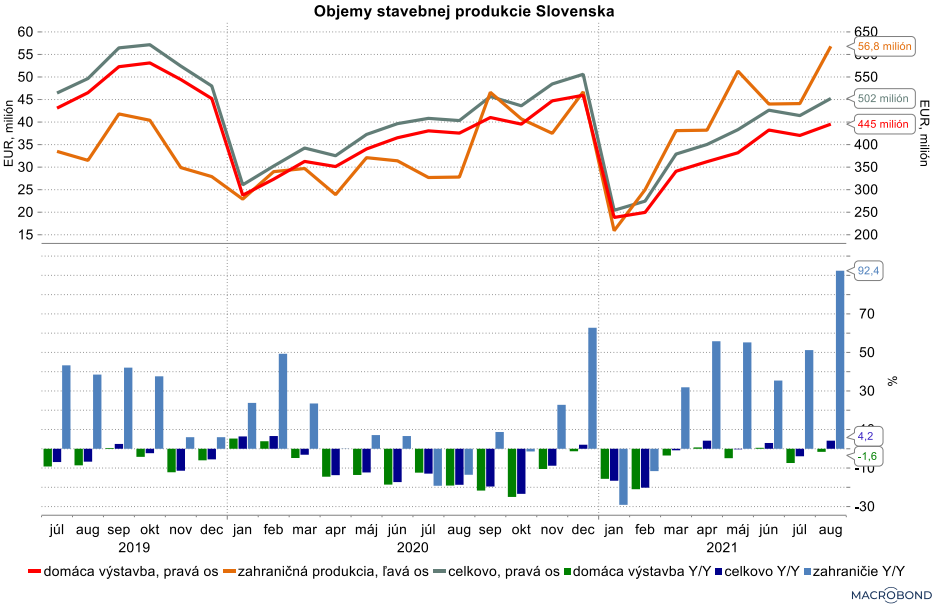
Americké ceny ťahajú hore už aj potraviny

Americký úrad pre štatistiku práce zverejnil čerstvé údaje o cenovej hladine v USA, ktorá rastie medziročným tempom 5,4%. Ide tak o mierne zvýšenie tempa rastu, keďže počas augusta bola táto hodnota 5,3% (trh očakával, že to aj ostane na tejto hodnote). Ako sme v predošlých článkoch spomínali, tak súčasnú americkú infláciu neťahajú už len ceny energii (ktoré však stále rastú vo vysokom tempe 24,8%), ale aj ceny potravín a to medziročným tempom 4,6% (predošlý mesiac to bola úroveň 3,7%). V čom evidujeme miernejšie spomalenie tempa rastu cien tak to sú jazdené automobily, ktorých medziročné tempo sa znížilo z 31,9% na 24,4% (najmä kvôli medziročnej báze). Avšak, pokles cien jazdených automobilov začína byť postupne nahradzovaný rastom cien nových automobilov, ktoré zvýšili svoje tempo rastu na 8,7% (predošlý mesiac 7,6%). Celkový problém pri cenách automobilov vznikol kombináciou zvýšeného odloženého dopytu z minulého roka a nedostatkom čipov pri výrobnom procese (teda pokles ponuky). Cenová úroveň v USA teda jemne zvýšila svoje tempo rastu, čo zvyšuje tlak na americkú centrálnu banku aby začala obmedzovať kvantitatívne uvoľňovania. Na tento nárast reagovali aj trhy a to najmä zlato, ktorá sa postupne blíži ku hranici 1800 USD/uncu. (mm)

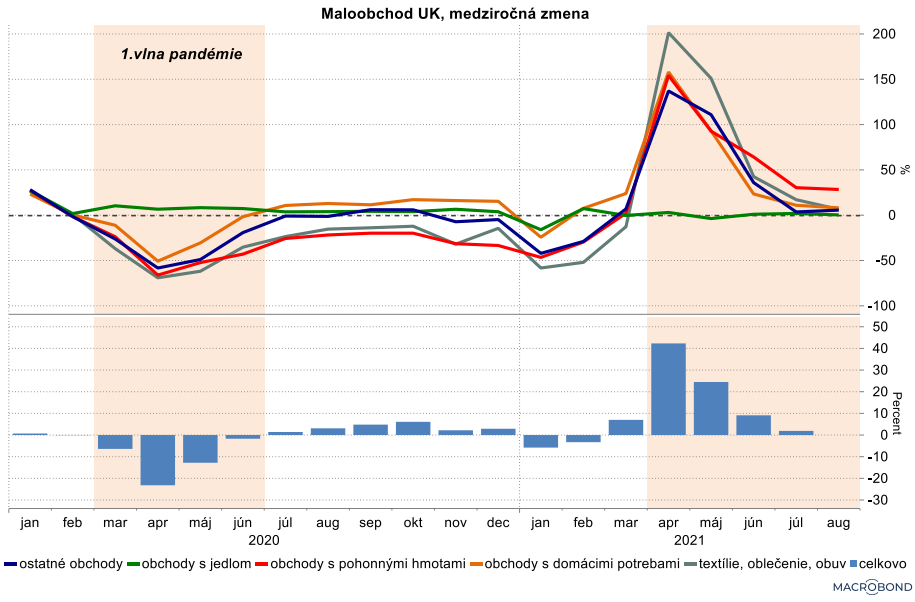
Stavebníctvo zaostáva za rokom 2019

Slovenská stavebná produkcia dosiahla v mesiaci august celkový objem cez 500 mil. eur. Tento objem je vždy majoritne tvorený domácou produkciou, ktorá je aktuálne na úrovni 445 miliónov a zahraničnou produkciou s 57 miliónmi eur. Tuzemská produkcia, ktorá teda tvorí až 89% celkovej produkcie Slovenska, z čoho výstavba budov sa dostala na úroveň 302 mil. eur a inžinierske stavby na 143 mil. eur. Medziročne sa stavebníctvo dostalo do kladných čísiel a zaznamenalo rast 4,2% (tento rast bol ťahaný najmä zahraničnou produkciou). Táto hodnota však nie je reprezentatívna nakoľko sa predošlý rok bázické hodnoty pohybovali veľmi nízko. Môžeme sa teda pozrieť skôr a porovnanie s rokom 2019, kde však zaznamenávame zaostanie až o 16%. Sektor stavebníctva je veľmi špecifický a jeho obnovenie po krízach trvá zvyčajne dlhšie ako v iných sférach ekonomiky. Aktuálne sú problémy na stavebnom trhu spôsobené najmä na ponukovej stránke, kde sa zaznamenáva nedostatok základných materiálov, ich vysoké ceny a taktiež aj výpadky zamestnancov. Tlak na ceny je výrazným determinantom odvetvia a v posledných mesiacoch sa zaznamenávali nadmerné navyšovania cien jednotlivých komodít akými sú napríklad železo, meď či plasty. (pd)

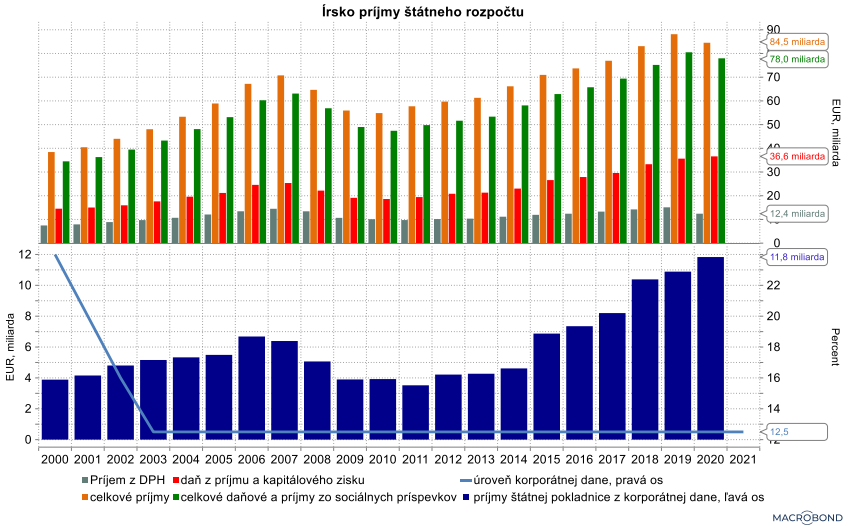
Britské oživenie maloobchodu ochladzuje

Maloobchodné tržby vo Veľkej Británii po prudkom vzraste v apríli 2021 konštantne klesajú. Momentálne sú medziročne vyššie len okolo 1% pričom ešte v máji to bolo 20%. Najvyšší rast bol zaznamenaný pri tržbách pohonných látok, ktoré sú medziročne vyššie až okolo 30%. Ide o to, že počas pandémie sa porovnávacia báza znížila, a tak je prirodzene jednoduchšie dosahovať vyššie rasty. Čo však momentálne okrem tohto faktu prispieva k spomaleniu rastu maloobchodných výkonov, je to, že sa mnohé tržby presúvajú napríklad zo supermarketov do reštaurácii, pohostinstiev a barov. Ďalej sú to veľké problémy s dodávateľským reťazcom, ktorý je v Británii aktuálne zasiahnutý nedostatkom pracovných síl zabezpečujúcich dodávky tovarov, a tým pádom na pultoch nie sú inak bežne dostupné sortimenty tovarov. V priemere 7% britských maloobchodníkov v posledných mesiacoch hlásilo nedostatok potrebných materiálov, pričom toto percento sa vyšplhalo až na 20% pri dodávkach obchodných domov. Pokles maloobchodných tržieb tak pre Britániu načrtáva problém z hľadiska dynamiky obnovovania ekonomiky po pandémii. Je to dôležité najmä z hľadiska toho, že až tretina všetkých spotrebiteľských výdavkov Britov prechádza maloobchodom. (pd)

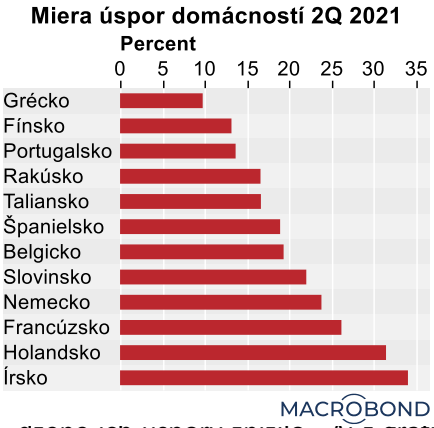
Írsko prijalo rozhodnutie o zvýšení daní

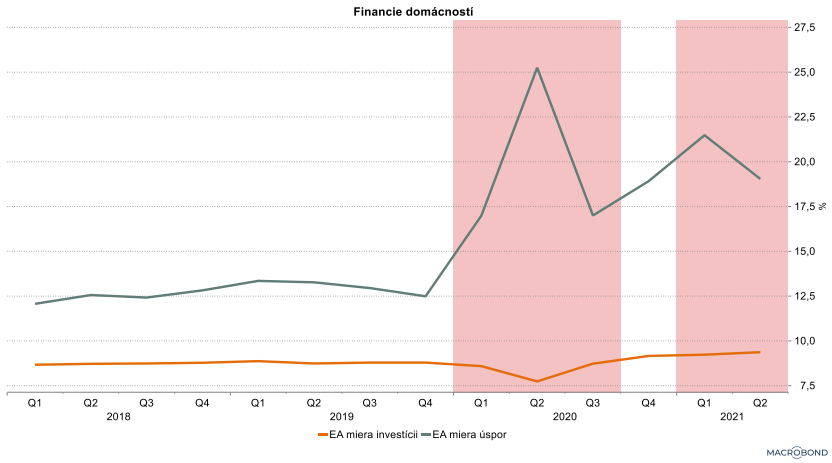
Globálna daňová reforma, ktorá bola diskutovaná najmä vzhľadom k obmedzeniu daňových rajov bola finálne prijatá už aj v Írsku. Ich korporačné respektíve dane z právnických osôb bola doteraz na úrovni iba 12,5% sa má po novom nastaviť na 15%. Táto daň bude platná pre všetky spoločnosti, ktorých ročný obrat presahuje 750 miliónov eur. Dotklo by sa to približne 60 nadnárodných spoločností, ktoré zamestnávajú do pól milióna pracovníkov. Zavedená by mala byť približne okolo roku 2023. Táto reforma má zasiahnuť najmä nadnárodné spoločnosti, ktoré si za posledné roky svoje sídla presúvali práve sem, a tak si šikovne každoročne vedeli svoju daňovú povinnosť znižovať. Medzi takéto spoločnosti patria napríklad: Apple či Facebook. Nadnárodné spoločnosti sú dlhodobo pre Írsko významným zdrojom zahraničných investícii, a tak je pristúpenie k navýšeniu sadzby veľmi významným a dôležitým krokom. V súčasnosti sa celkové príjmy Írska pohybujú ročne 85 miliardách eur, pričom majoritne sú tvorené práve daňovými príjmami. Z nich tvoria najväčšiu časť príjmy fyzických osôb, spotrebné dane, DPH a čo sa týka spomínaných korporátnych daní, tam sa v roku 2021 pohybujeme na úrovni približne 11 miliárd eur. Pozitívny vývoj je spôsobený najmä veľkými nadnárodnými spoločnosťami, ktoré za posledné roky zaznamenávali rozmach. (pd)

Úspory domácností sú stále nadpriemerné

Pandémia a opatrenia, ktoré boli nevyhnutné na jej zvládnutie, spôsobili veľké zmeny v správaní jednotlivých subjektov ekonomiky. Veľká rana zasiahla aj súkromnú spotrebu. Domácnosti v obavách z neistoty financie začali skôr akumulovať na svojich účtoch ako by ich mali používať na spotrebu alebo investície. Zároveň štáty svojimi podpornými schémami tlačili do obehu ďalšie objemy financií v podobe záchranných balíkov, ktoré mali tieto problémy zmierňovať. Všetky tieto faktory spôsobili to, že miera úspor domácností sa dostala na rekordné úrovne posledných desaťročí. Vrchol sa v Eurozóne dosiahol v druhom kvartáli 2020, kedy ich miera bola v priemere až na úrovni 25%. Odvety sa situácia mierne upokojila a v druhom kvartáli 2021 sa dostali úspory na hodnotu 19% najmä vďaka tomu, že istú časť „zadržaných úspor" sa vrátila do spotreby. Ľudia začali viac chodiť do obchodov, reštaurácii, barov či začali cestovať, čo prirodzene ich úspory znížilo. Aj z grafu však môžeme vidieť, že sú to stále veľmi vysoké hodnoty keďže priemerná miera úspor v rokoch pred pandémiou bola približne na úrovni 12%. Celkovo vieme, že za rok 2020 sa súkromná spotreba v EÚ znížila medziročne až o 7%. Z pohľadu síce zníženej miery úspor, no stále vysoko nad priemerom tak môžeme očakávať, že si ešte nejaký čas budeme musieť počkať, kým sa úspory dostanú na nižšie úrovne a priblížia sa pred pandemickým hodnotám. (pd)

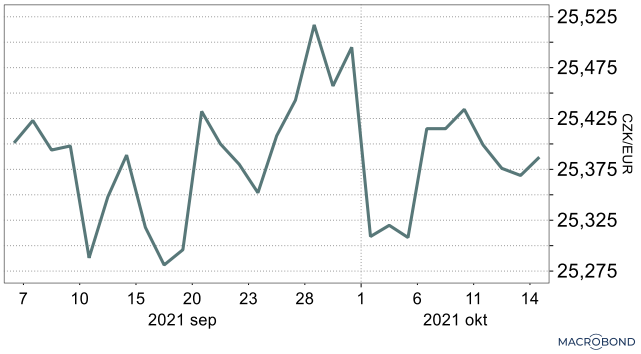

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

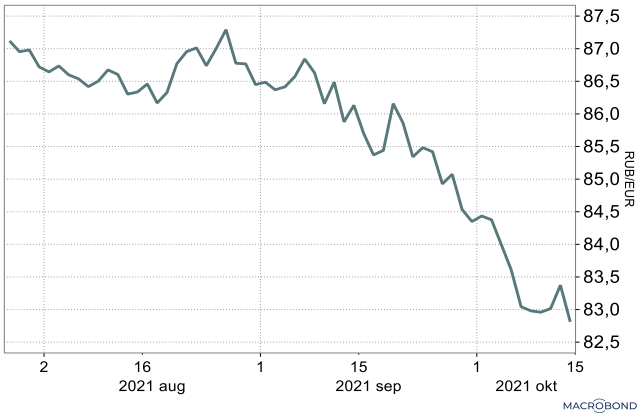
EUR/USD

EUR/CZK

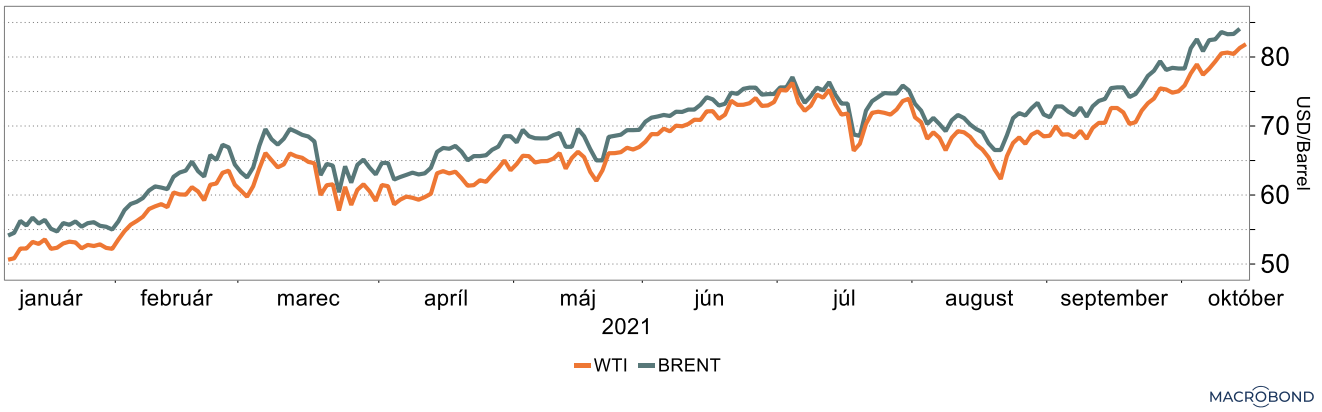
EUR/RUB

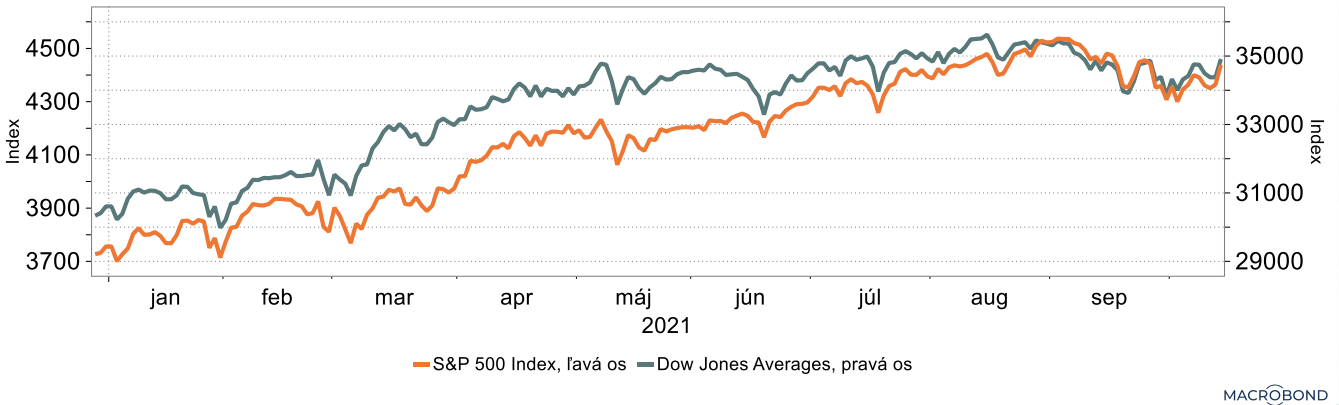
ZLATO

ROPA

INDEXY

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

→ Bohemia Energy ukončuje svoju v českej republike svoju činnosť, a tak si takmer jeden milión obyvateľov (tretine dodávala plyn, dvom tretinám elektrinu) tesne pred zimou budú musieť zohnať nového distribútora elektriny a plynu. Jej koniec je podľa oficiálneho vyjadrenia spôsobený prudkým rastom cien plynu, keďže firma nakupovala energie v zlom čase, bolo by ich fungovanie ďalej neudržateľné. Rovnako ako v Česku, skončila distribúciu Bohemia v posledných týždňoch aj na Slovensku.

→ Coca-Cola Co. hľadá pre Coca-Cola Beverages Africa hodnotu 7 miliárd eur. Nápojový gigant poveril vedením počiatočnej verejnej ponuky IPO Bank of America Corp., Morgan Stanley a Standard Bank Group Ltd. Coca-Cola vlastní kontrolujúcich 66,5% spoločnosti Coca-Cola Beverages Africa po tom, čo za majetok v roku 2016 zaplatila 3,15 miliardy dolárov.Coca-Cola Beverages Africa pôsobí na 14 územiach kontinentu a podľa jej webovej stránky tvorí asi 40% nápojov spoločnosti sídliacej v Atlante, ktoré sa tam predávajú.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Analytici:
Jozef Prozbík
prozbik@bencont.sk
Nebesník Martin
nebesnik@bencont.sk
Bruchánik Rudolf
bruchanik@bencont.sk

Junior analytici:
Vražda Ján
Ďurišková Petra
Majerčák Marco

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS BENCONT GROUP BENCONT DEVELOPMENT